

Suomen UNICEFin pyöreän pöydän keskustelu 26.8.2025

Tiivistelmä ratkaisuehdotuksista
lasten kokonaisvaltaisen
hyvinvoinnin parantamiseksi

unicef
jokaiselle lapselle

Ratkaisuehdotuksia lasten hyvinvoinnin kokonaisvaltaiseksi tukemiseksi

Tämä on yhteenveto Suomen UNICEFin elokuussa 2025 järjestämän pyöreän pöydän keskustelutilaisuuden ryhmätyöskentelyn tuloksista. Tilaisuudessa oli UNICEFin asiantuntijoiden lisäksi mukana yli 20 eri tahon asiantuntijaa ja vaikuttajaa.

Ryhmäkeskustelussa pohdittiin ratkaisuja, joilla lasten hyvinvoinnin suunta saadaan käännettyä parempaan yhdessä eri tahojen ja toimijoiden yhteistyöllä, lapsia ja nuoria kuunnellen. Keskusteluissa oli mukana neljä eri teemaa: mielenterveys, fyysinen terveys ja oppimistulokset sekä lasten näkemysten kuunteleminen.

Lähtöoletuksia keskusteluihin oli kolme:

1. Lasten hyvinvointia tarkastellaan kokonaisvaltaisesti sekä
2. yli sektorirajojen ja eri toimijoiden kanssa.
3. Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyö on toimivaa ja sujuvaa.

Suomen UNICEFin järjestämän tilaisuuden taustalla oli UNICEFin toukokuussa julkaisema [Report Card lasten hyvinvointivertailututkimus](#), jossa Suomen sijoitus putosi vuoden 2020 viidenneltä sijalta vuoden 2025 sijoitukseen 17.

Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen

Yhteiskunnalliset toimet

- Lapsiperheköyhyyttä vähennetään.
- Somesisältöjen säätely saadaan hallintaan.
- Rahapelimarkkinointi rajoitetaan minimiin.

Palvelujärjestelmä

- Apua saatavilla ja palveluihin pääsy nopeasti ja ilman esteitä.
- Palvelut ja kohtaamiset viedään lasten ja nuorten arjen ympäristöihin.
- Joustavammat ikärajat palveluissa eli ei katkoja hoitoketjussa.
- Digipainotteisen hoidon sijasta aikuisia lisää palveluihin.

Osallisuus

- Lapset ja nuoret mukana palveluiden suunnittelussa.
- Yksilölliset ratkaisut mahdollistetaan ja kohdataan lapsi/nuori yksilönä.
- Nuorisovaltuuston jäsenillä täysivaltainen osallistuminen päätöksentekoon (äänioikeus).

Ystävyys ja turvallisuus

- Varmistetaan, että jokaisella lapsella/nuorella on ainakin yksi ystävä.
- Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn ja puuttumiseen on konkreettiset toimenpiteet: vastuuhenkilöt, mittarit ja tavoitteena nollatoleranssi.

Koulu ja oppiminen

- Oppimisympäristöt kehitystä tukeviksi, pois suurista avotiloista.
- Oppituntien tauottaminen oppimisen tueksi.
- Etäopetusta vähennetään minimiin.
- Luovutaan itseohjautuvuuden korostamisesta.
- Saadaan lisää aikuisia kouluihin.
- Tunnetaidot oppiaineeksi ja tunteiden säätelyn tuki.
- Joukkue- ja yhteistoiminnan opetus tärkeää, pois yksilökeskeisyydestä.
- Kiusaamiseen ja väkivaltaan nollatoleranssi, puututaan aina.

Liikkuminen ja harrastaminen

- Liikkumista vahvistetaan mielenterveyden vahvistamisen välineenä.
- Harrastamattomat lapset/nuoret ohjataan palvelupolulle koulun ja opiskeluhoillon kautta.

Mielenterveys ja päihitteet

- Mielenterveys- ja päihdepalveluiden yhteistoiminta vahvistetaan.
- Mielenterveyspalvelut saatavilla myös, vaikka olisi päihdeongelma.

Vanhemmuuden tukeminen

- Kansallinen vanhemmuuden tuen ohjelma.
- Jokaiselle vanhemmalle/huoltajalle selkeät ohjeet lapsen/nuoren ikätasoisesta toiminnasta.
- Vahva tuki myös erityisesti nuorten vanhemmille/huoltajille.
- Vanhempien/huoltajien psykoedukaatio.

Lasten ja nuorten fyysisen terveyden vahvistaminen (erityisesti ylipainon vähentäminen)

- **Indikaattorit ja tietoon perustuva päätöksenteko:** Tietoa hyödynnetään entistä laajemmin päätöksenteossa.
- **Tiedonkeruu ja päätöksenteon tuki:** Tietoa jaetaan nopeammin ja visuaalisesti ymmärrettävässä muodossa päätöksentekijöille.
- **Ammattilaisten osaaminen:** Lasten ja nuorten parissa työskentelevien osaamista vahvistetaan.
- **Hyvien mallien ja käytäntöjen levittäminen:** Toimintamallien vaikuttavuutta analysoidaan ja hyviä käytäntöjä jaetaan ja jalkautetaan.
- **Suomen harrastamisen -malli:** Tukee vaikuttavasti lasten/nuorten arkea koulupäivän jälkeen.
- **Lapset ja nuoret kehittäjinä:** Osallisuus nähdään motivointitekijänä. Osallisuudessa erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat lapset/nuoret huomioidaan.
- **Lapsilähtöinen kaupunkisuunnittelu:** Päätösten vaikutus liikkumiseen tunnistetaan.
- **Ilmiöiden kompleksisuus:** Tunnistetaan, että sosioekonomiset tekijät vaikuttavat terveyteen. Tämä huomioidaan päätöksenteossa.
- **Ruutuaika ja rajat:** Tunnistetaan, että positiivinen lähestymistapa tärkeä, mutta myös rajoituksia tarvitaan.
- **Yhteistyöstä yhteisauttamiseen:** Uusi toimintatapa poistaa palvelujonot ja siiloutumisen.
- **Voimavarojen keskiössä:** Ongelmien sijaan keskitytään lapsen ja perheen vahvuuksiin

Lasten ja nuorten oppimistulosten vahvistaminen

Yhteiskunta

- Yhteiset tavoitteet asetetaan yksilön etujen edelle.
- Vaikuttaminen on aidosti vaikuttavaa.
- Globaalit kriisit saatu päätökseen!

Yhteistyö

- Yhteistyö ja yhdessä tekeminen vahvistuvat.
- Solidaarisuus korostuu.
- Kodin ja koulun yhteistyötä lisätään.

Yksilöiden tukeminen

- Keskitytään olennaiseen → oppimishalu kasvaa → sinnikkyyttä ja epämukavuuden sietoa harjoitellaan.
- Monimuotoisuuden tunnistaminen ja ymmärtäminen vahvistuvat.
- Opiskelutaitoja ja yksilöllisiä vahvuuksia tuetaan.
- Kaikille lapsille mahdollistetaan harrastaminen.
- Myönteisiä kokemuksia vahvistetaan, ponnistelusta palkitaan.
- Mielen hyvinvoinnin haasteisiin päästään kiinni varhain.

Osaamisen kehittäminen

- Kohtaamistaidot kehittyvät aikuisilla.
- Oppituntien määrää lisätään.
- Opettajakoulutukseen lisätään taitoja haastaviin tilanteisiin ja kohtaamiseen.

Tilanteen hyväksyminen

- Tunnustetaan, ettei aiempi toiminta ollut riittävää.
- Lasten/nuorten lähtökohtaerot tunnistetaan ja tuetaan erityisesti niitä, joilla tarve.
- Pisa-tulosten rajoitukset ymmärretään.
- Aikuisten ja huoltajien päihteidenkäytön vaikutukset lapsiin tunnistetaan paremmin ja lapset/nuoret saavat tukea tilanteeseen.
- Koulusta puhutaan myönteisesti.
- Vaikuttamistyö perustuu strategiaan, tutkimukseen ja kokemukseen.

Rakenteiden muutos

- Järjestelmiä optimoidaan, ei yksilöitä.
- Rakenteelliset ongelmat tunnistetaan (esim. rasismi).
- Oppimisen tukea vahvistetaan.
- Kuullaan lapsia ja nuoria siitä, mikä heitä motivoi ja miten motivoida heitä ja toimitaan sen mukaan.

Teknologian käyttö

- Siirrytään digimateriaaleista perinteisempiin oppimateriaaleihin. Näin vanhemmat voivat tukea paremmin oppimista ja keskittymiskyky säilyy.

Yksilötasolla

- Kiitollisuus ja tunteiden käsittelytaidot vahvistuvat.
- Positiivinen asenne opiskeluun → oppiminen helpottuu.
- Tunnetaitoja opetetaan, vaikeat tunteet hyväksytään ja niiden sietoa harjoitellaan.

Lasten näkemysten kuunteleminen

Yhteinen visio lapsuudesta

- Luodaan ja levitetään yhteinen visio hyvästä lapsuudesta ja elämästä.
- Löydetään yhteinen kieli ja avainsanat lasten ja nuorten asioista puhumiseen.
- Lasten turvallinen arki sisällytetään kaikkiin strategioihin.
- Tavoitteeksi asetetaan oppia aidosti ymmärtämään lapsia ja lasten näkökulmia.

Lapsinäkökulma läpäisee yhteiskunnan

- Yhteiskuntaa tarkastellaan lapsen edun ja hyvinvoinnin näkökulmasta.
- Otetaan käyttöön lapsinäkökulmainen tutkimus, arviointi ja ennakointi.
- Kehitetään malli yhteisvaikutusten ja tulevaisuuden ilmiöiden arviointiin.
- Vaikutusarviointien tulokset otetaan tosissaan.
- Tunnistetaan uudistukset, jotka vaikuttavat lapseen – keskustellaan niistä lasten kanssa (esim. kesälomien siirto).

Lasten osallisuus arjessa

- Kouluissa ja palveluissa tunnistetaan lasten kiinnostuksen kohteet.
- Arjen suunnittelua tehdään yhdessä lasten kanssa (esim. leikkipaikat).
- Kun lapset ottavat asioita puheeksi, aikuiset osaavat kuunnella ja arvostaa aloitteellisuutta.

Merkityksellisen osallisuuden tavat tilanteeseen sopiviksi

- Lasten osallisuuden muotoja sovitetaan eri tasoille, kuten paikallistaso ja valtionhallinto.
- Luovutaan siitä, että jokaisella (ministeriöllä, hankkeella tms.) on oma erillinen nuorten ryhmä, ja sen sijaan hyödynnetään olemassa olevia ryhmiä, rakenteita ja esim. edunvalvontajärjestöjä.
- Yksittäisten kuulemisten sijaan/lisäksi hyödynnetään tutkimustietoa ja lapsilta kerättyä kokemustietoa päätöksenteossa.
- Perustetaan uusia rakenteita ja koordinaatioverkostoja tiedon kokoamiseksi.
- Siirrytään kuulemisesta aitoon keskusteluun lasten kanssa.
- Parannetaan lapsille viestimistä siitä, miksi asioita tehdään.

Toivon luominen

- Lapsille puhutaan toivosta ja luodaan positiivisia tulevaisuuden näkymiä.
- Tunnistetaan, miltä poliittinen puhe kuulostaa lapsen korvissa.
- Huomioidaan, mitä lapset kuulevat heistä puhuttavan (esim. Pisa-tulokset).
- Tavoitteena rakentaa maailma, joka kuulostaa lapselle ymmärrettävältä ja turvalliselta.

Lisätietoja:

Sanna Koskinen, erityisasiantuntija
Suomen UNICEF
Sanna.Koskinen@unicef.fi

Linkit

- [Suomen UNICEFin uutinen Report Card 19-tutkimuksesta](#)
- Suomen UNICEFin [suositukset](#) lasten hyvinvoinnin turvaamiseksi
- [Yle Aamun keskustelu tutkimuksen tuloksista](#) (Yle Areenassa)
- [Kv-UNICEFin uutinen tutkimuksesta](#)
- UNICEFin koko [tutkimusraportti](#) UNICEF Innocentin sivuilla
- Aiempi UNICEFin vertailututkimus [vuodelta 2020](#)